

Vi befinner oss i den värsta ekonomiska krisen i modern tid. Jämförelser görs med depressionen i början på 30-talet och prognoserna pekar på en arbetslöshet på nästan 14 procent 2020. Just nu är varslen om uppsägning på sin högsta nivå någonsin och risken är stor att många kommer att realiseras.

Men det är påtagliga skillnader mellan olika branscher och regioner. Ungefär 25 procent av alla varsel är inom hotell-och restaurang och 16 procent är inom uthyrning och reseservice. Transportbranschen står för 12 procent av varslen och Handeln för 11 procent. Flest varsel har lagts i Stockholm och näst flest i Västra Götaland, 50 procent respektive 17 procent ligger i dessa län. Därefter följer Skåne med 6 procent och Östergötland med 4 procent.

Uppenbarligen slår krisen olika och det är en utmaning för arbetsmarknadspolitiken. Det krävs god information om vilka som drabbas, deras bakgrund, utbildningsmöjligheter och behoven på lokala arbetsmarknader. Utan den kunskapen riskerar Arbetsförmedlingens åtgärder att bli ineffektiva. Erfarenheter från 1980- och 90 talets arbetsmarknadspolitiska åtgärder visar att rätt insats på rätt plats är avgörande för sysselsättning. Det beror på att arbetsmarknadsinsatser ofta är korta och lämpar sig bäst för att tillgodose specifika behov. Därför är det viktigt att Arbetsförmedlingen har kapacitet och resurser att identifiera flaskhalsar och bristyrken att vägleda till, utbilda för och validera mot!

Det kräver såväl kvantitativa som kvalitativa analyser och återkommande kontakter med arbetsgivare i olika regioner. Arbetsförmedlingen har länge analyserat lokala arbetsmarknader genom bland annat intervjuer med arbetsgivare, vilket krävs för att tidigt fånga upp lokala förändringar och behov. Framförallt är det den enda aktören som samlar in uppgifter och analyserar förändringar av yrken. Denna modell har dessutom använts som grund för många länders statistiska infrastruktur om arbetsmarknaden och dimensionering av utbildning.

Arbetsförmedlingens återkommande intervjuer med arbetsgivarna ger mer detaljerad information än någon annan tillgänglig data om förändringar som sker inom olika yrken. De ligger till grund bland annat för upphandling av arbetsmarknadsutbildning och dimensionering av yrkesutbildningar inom Yrkeshögskolan. De utgör även underlag för Migrationsverket när de avgör rätten att söka arbetstillstånd efter inresa i Sverige. Informationen används också av ungdomar inför deras studieval samt av Arbetsförmedlare som ska vägleda arbetssökande.

Trots det föreslår Arbetsförmedlingen att prognosverksamheten ska förändras. Metoder för att samla in och analysera behoven på arbetsmarknaden ska ske genom insamling av generella data via webbenkät. I normalfallet är det svårt att nå svarsfrekvenser på över 50 procent med webbenkäter. Metoden riskerar även att medföra stora partiella bortfall. Vissa svar kommer därmed inte gå att använda eller använda med rimlig säkerhet. Det kommer sannolikt också att bli svårt att göra bra regionala analyser, täcka in alla yrken och analysera arbetsgivarnas behov av kompetenser.

Förutom dessa brister kommer kunskaperna om de lokala och regionala behoven att minska hos förmedlarna ute i landet. Det påverkar deras förutsättningar att ge arbetssökande rätt vägledning och insatser.

Saco anser därför att:

- Det behövs prognoser som beskriver utveckling av sysselsättningen de närmaste åren, nationellt och regionalt. Detta för att inrikta och dimensionera arbetsmarknadspolitiken.
- Det krävs prognoser över behoven av arbetskraft inom olika yrken samt vilka typer av kompetenser som efterfrågas inom yrken
- Yrkesprognoser måste finnas och täcka hela arbetsmarknaden och även gå att bryta ner på regioner/lokala arbetsmarknader.
- Utveckla ett system för att koppla kompetenser till prognostiserade yrken. Det behövs för att utforma utbildningar som möter arbetsgivarnas behov.
- Arbetsförmedlingen måste först säkerställa att sådana data kan genereras innan nuvarande modell förändras eller avvecklas.